

ZAPOSLOITEV V TUJINI

Pojasnilo DURS, št. 4210-816/2006, 12. 5. 2006

Zavezanec sprašuje glede davčnih obveznosti slovenskega državljanca, zaposlenega pri tujem delodajalcu na Poljskem. Zavezanec s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji in z začasnim na Poljskem je bil do januarja 2006 zaposlen pri slovenskem podjetju na Poljskem. Zaradi reorganizacije tega podjetja se je od februarja 2006 zaposlil pri poljskem podjetju. V skladu z lokalnimi predpisi od februarja 2006 dalje plačuje akontacijo dohodnine na Poljskem. V zvezi z navedenim ga tudi zanima, ali mora zavezanec spremeniti prebivališče oziroma o spremenjenem stanju obvestiti pristojni davčni urad. Pojasnjujemo:

1. Opredelitev rezidentskega statusa v skladu z Zakonom o dohodnini

Po določbah Zakona o dohodnini – ZDoh-1 (Uradni list RS, št. 21/06 – UPB3) je davčna obveznost posameznika odvisna od njegovega statusa (rezident, nerezident). Tako je rezident Slovenije zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir v Sloveniji, in od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir izven Slovenije (to je od svetovnega dohodka). Nerezident je zavezan za plačilo dohodnine od dohodkov, ki imajo svoj vir v Sloveniji.

Po določbi 6. člena ZDoh-1 je zavezanec rezident Slovenije v kateremkoli času v davčnem letu, če v tem času izpolnjuje katerega od pogojev, določenih v tem členu (rezidenčne vezi). V 1. točki tega člena je določeno, da velja posameznik za rezidenta Slovenije na podlagi uradno prijavljenega stalnega prebivališča v Sloveniji.

Oseba, ki ima prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji, velja za davčne namene za rezidenta Slovenije, ne glede na to, ali je državljan Slovenije ali ne. Davčni rezident je torej lahko oseba, ki je državljan Slovenije, in tudi tujec, če ima prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji.

2. Postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva

Pojasniti je tudi treba, da lahko posameznik velja hkrati za rezidenta več držav po določbah notranjih zakonodaj teh držav. Pri tako imenovanem dvojnem rezidentstvu se to presoja po kriterijih iz mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja.

Oseba, ki velja hkrati za davčnega rezidenta Slovenije in davčnega rezidenta države, s katero ima Slovenija sklenjeno navedeno mednarodno pogodbo, lahko velja po določbah te pogodbe samo za davčnega rezidenta te druge države. Oseba, ki meni, da je po določbah te pogodbe samo davčni rezident druge države pogodbenice, sproži postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva po določbah te pogodbe pri pristojnem organu druge države pogodbenice, ki začne postopek dogovarjanja o pravilni uporabi »prelomnih pravil za dvojne rezidente« iz pogodbe s slovenskim pristojnim organom.

Če takšna oseba pri pristojnem davčnem uradu vloži vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa v Sloveniji, mora k vlogi priložiti tudi izpolnjen ustrezen vprašalnik. Ta davčnemu organu omogoča lažjo presojo dejstev in okoliščin, ki vplivajo na status zavezanca. Vprašalnik »[Ugotovitev rezidentskega statusa – prihod v Slovenijo](#)« oziroma vprašalnik »[Ugotovitev rezidentskega statusa – odhod iz Slovenije](#)« zavezanci pridobijo pri davčnem organu.

Do sprejete odločitve o rezidentskem statusu posameznika v zgoraj navedenem postopku ugotavljanja davčnega rezidentstva oziroma če takšen postopek sploh ni bil začel, posameznik pa ima v Sloveniji še vedno uradno prijavljeno stalno prebivališče (torej ga

ni odjavil), velja takšen posameznik v skladu z določbami ZDoh-1 (tudi) za rezidenta Slovenije.

Glede na navedeno predlagamo, da zavezanci, ki želijo formalno urediti svoj rezidentski status ali pridobiti mnenje davčnega organa o svojem rezidentskem statusu (predvsem pri dvojnem rezidentstvu), pri pristojnem davčnem uradu (pri davčnem uradu, ki ima sedež na območju uradno prijavljenega stalnega prebivališča zavezanca) vložijo vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa in k vlogi priložijo izpolnjen ustrezni vprašalnik.

3. Obveznosti rezidenta Slovenije po ZDoh-1 in po mednarodnih pogodbah o izogibanju dvojnega obdavčevanja

Rezidenti Slovenije morajo praviloma že med davčnim oziroma koledarskim letom plačevati akontacijo dohodnine od dohodkov, določenih z ZDoh-1, bodisi kot davčni odtegljaj bodisi kot davek, odmerjen z odločbo na podlagi napovedi. Tudi za dohodke, prejete iz tujine (v obravnavanem primeru so to dohodki iz zaposlitve), morajo rezidenti praviloma že med letom vlagati napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve. Navedeno izhaja iz določbe drugega odstavka 267. člena Zakona o davčnem postopku – ZDavP-1 (Uradni list RS, št. 21/06 – UPB2), kjer je določeno: če dohodek iz zaposlitve izplača oseba, ki ni plačnik davka (npr. pravna oseba s sedežem izven RS), akontacijo dohodnine od dohodka iz zaposlitve ugotovi davčni organ na podlagi napovedi davčnega zavezanca.

Davčni zavezanec rezident mora za prvič tako prejeti dohodek iz delovnega razmerja vložiti napoved (obrazec MF-DURS obr. DOHZAP št. 1) v sedmih dneh od dneva pridobitve tega dohodka oziroma ponovno vložiti napoved v sedmih dneh od dneva, ko je prejel spremenjeno višino dohodka iz delovnega razmerja, ali ko se spremenijo drugi pogoji, ki vplivajo na višino akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve. Davčni zavezanec lahko vложи napoved tudi za vsako novo davčno leto v decembru tekočega leta za naslednje leto.

Kadar zavezanec doseže dohodke izven Slovenije in je s tujo državo sklenjena mednarodna pogodba o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja, je treba za pravilno presojo davčnih obveznosti posameznika uporabiti tudi ustrezne določbe te mednarodne pogodbe glede pravice posamezne države pogodbenice do obdavčitve tako doseženega dohodka in glede odprave dvojnega obdavčevanja.

V 15. členu Konvencije med Republiko Slovenijo in Republiko Poljsko o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki na dohodek in premoženje (Uradni list RS, št. MP, 23/97; v nadaljevanju: Konvencija) je urejena obdavčitev dohodkov iz zaposlitve. V skladu s prvim odstavkom tega člena se dohodek iz zaposlitve obdavči v državi rezidentstva zaposlenega, razen če se zaposlitev izvaja v drugi državi pogodbenici. Če se zaposlitev izvaja v drugi državi pogodbenici, se lahko takšen dohodek obdavči v tej drugi državi (to je na Poljskem). Kljub navedenemu se v skladu z drugim odstavkom tega člena honorar, ki ga prejme rezident države pogodbenice iz zaposlitve v drugi državi pogodbenici, obdavči samo v prvi državi (to je v Sloveniji), če:

- prejemnik prebiva v drugi državi v obdobju ali obdobjih, ki ne presegajo skupaj 183 dni v koledarskem letu;
- se honorar izplača oziroma ga izplačajo v imenu delodajalca, ki ni rezident druge države pogodbenice;
- honorarja ne plačuje stalna poslovna enota ali stalna baza, ki jo ima delodajalec v drugi državi.

Če so izpolnjeni vsi navedeni pogoji iz drugega odstavka 15. člena Konvencije, se plača davek na dohodke iz zaposlitve v državi prebivanja oziroma tam, kjer je oseba rezident. Če eden od pogojev ni izpolnjen, se ti dohodki obdavčijo v državi, kjer se zaposlitev

izvaja, v skladu z nacionalno zakonodajo države pogodbenice (v tem primeru na Poljskem).

Kakor izhaja iz poprej obrazloženega, mora rezident Slovenije dohodke, dosežene v tujini, prijaviti tudi v medletnih napovedih zaradi odmere slovenske akontacije dohodnine od tako doseženega dohodka. Po določbi 272. člena ZDavP-1 lahko davčni zavezanec, ki prejema dohodek iz delovnega razmerja ali pokojnino, že v napovedih za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve uveljavlja odbitek davka, plačanega v tujini, na podlagi izjave o davčni obveznosti izven Slovenije, hkrati pa tudi v letni napovedi za odmero dohodnine, ki jo mora prav tako vložiti kot rezident Slovenije.

Iz navedenega lahko sklenemo, da so bistvene obveznosti in pravice rezidenta Slovenije:

- zavezanost za dohodnino od svetovnega dohodka,
- dolžnost oddaje napovedi za odmero akontacije dohodnine in letne napovedi za odmero dohodnine,
- zavezanost za dohodnino po progresivnih stopnjah,
- upravičenost do vseh olajšav in zmanjšanj davčne osnove, določenih za rezidente.

4. Obveznost prijave in odjave stalnega prebivališča in prijave spremembe naslova stanovanja

Obveznost prijave in odjave stalnega prebivališča in prijave spremembe naslova pri pristojnem organu upravni enoti je predpisana z Zakonom o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 9/01). Odjava stalnega prebivališča je obvezna za vse osebe, ki se nameravajo za stalno odseliti z območja Slovenije. Stalno prebivališče je treba odjaviti pred odselitvijo, ob odjavi pa mora oseba navesti tudi točen naslov v tujini.

Prav tako mora oseba prijaviti tudi začasni odhod z območja Slovenije, ki traja več kakor tri mesece. Tudi ob prijavi začasnega odhoda mora oseba navesti naslov začasnega prebivališča v tujini. Posameznik, ki odpotuje z območja Slovenije za več kakor tri mesece in je svoj odhod prijavil pristojnemu organu, preden je odpotoval, mora, če se vrne v Slovenijo za več kakor 60 dni ali zaradi stalnega prebivanja v Sloveniji, pristojnemu organu prijaviti svojo vrnitev v osmih dneh po prihodu. Posameznik, ki v skladu z navedenim prijavi začasni odhod z območja Slovenije, ohrani stalno prebivališče v Sloveniji.

Dolžnost obveščanja davčnega organa o vseh spremembah podatkov, ki jih vsebuje davčni register za fizične osebe (npr. o spremembi osebnih podatkov, naslovu stalnega in začasnega prebivališča, naslovu za vročanje idr.), je predpisana v 47. členu Zakona o davčni službi – ZDS-1 (Uradni list RS, št. 17/05 – UPB1 in 59/05 – odl. US). Ta določa: oseba, ki je vpisana v davčni register, mora v 15 dneh po nastanku spremembe obvestiti pristojni davčni urad o vseh spremembah podatkov, ki jih vsebuje prijava za vpis v davčni register.